

Bog anmeldelse.

Landøkonomisk Jordbundslære. Af *Harald R. Christensen*. (Gyldendals Boghandel. 1917).

Bogen udgør godt 8 Ark (130 tættrykte Sider) og indeholder 41 Illustrationer. Den er delt i 4 Hovedafsnit, hvoraf første Afsnit (S. 12—43) omhandler Jordens fysiske Tilstand, hvorunder er behandlet Jordens mekaniske Sammensætning og Struktur samt dens Forhold over for Vand, Varme og atmosfærisk Luft. I Teksten er som Dokumentation og Forklaring indsat Tabeller og Figurer, ligesom der for de mere interesserede flere Steder med smaa Typer er givet yderligere Oplysning om enkelte Spørgsmaal, som Forfatteren har ment trængte til nærmere Forklaring.

Det forekommer Anmelderen, at den Betydning, der utvivlsomt maa tillægges Regnormene over for Jordens fysiske Tilstand, og som Forfatteren ogsaa pointerer, burde have givet sig Udslag i en fyldigere Omtale af disse. Naar det S. 24—25 betones, at den aarlige Nedbør i Danmark er større end den Vandmængde, Afgrøderne behøver, bør dog fremhæves, at den største Part af Nedbøren falder uden for Afgrødernes Væksttid, nemlig Efteraar, Vinter og til Dels Foraar. Naar en Havreafgrøde paa 2000 kg Kærne pr. ha til sin Udvikling kræver en Vandmængde, der svarer til en Nedbør paa 170 mm, kan man forstaa, at Regnmængden i Væksttiden ikke hvert Aar er tilstrækkelig.

Iøvrigt er Jordens Varme- og Fugtighedsforhold omtalt fyldigt og godt.

Under Jordbundens Forhold til den atmosfæriske Luft er særlig dens Indhold af Kulsyre bemærkelsesværdig. Saavel Jordbundens Produktion af Kulsyre ved Gæring og Formulding som Jordluftens store Indhold af denne Luftart i Sammenligning med Atmosfærens, forklarer bl. a. Jordvandets opløsende Evne over for endog stærkt bunden Plantenæring.

I Afsnit II (S. 43—71) omhandles Jordbundens kemiske Tilstand. Her under behandles Jordens Indhold af A. Plantenæring og B. Giftstoffer, hvorefter Jordens Absorptionsevne og dens Tab ved Udvaskning omtales. Som Eksempel paa Størrelsen af Tabet ved Udvaskning anføres nogle Tal, der angiver, at Kvælstoftabet i Jord i god Gødningskraft og bevokset med enaarige Afgrøder kan variere mellem 5 og 50 kg pr. ha aarlig, og at Tabet i Gennemsnit kan anslaaes til 20—30 kg. Der anføres endvidere, at i Brakjord kan Kvælstoftabet anslaaes til 50—200 kg pr. ha aarlig, og at det skal være godtgjort, at Tabet paa ubevokset Jord kan være betydelig større end 200 kg. Hvor Tal af en saadan Størrelse og Betydning opgives, burde de ledsages af en nærmere Redegørelse for, naar og hvor og af hvem de Forsøg eller Undersøgelser, der hentydes til, er udført. Der nævnes ganske vist i denne Sammenhæng det saa ofte fremdragne Forsøg paa Rothamsted i England, hvor en ubevokset og ugødet, men velbehandlet Jord igennem 35 Aar (1870—1905) blev undersøgt for Tab ved Udvaskning, og som viste, at ca. $\frac{1}{3}$ af Jordens Kvælstof i 22.9 cm's Dybde, nemlig 1053 kg pr. ha ialt eller ca. 30 kg aarlig, gik bort med Drænvandet, men her er dog kun Tale om 30 kg Kvælstoftab og i et Klima (mildt og fugtig Aaret igennem), hvor alt taler for, at Tabet er større end i en dansk Brakmark, der tilsaas i September Maaned.

I Tabel 20, hvor Vandets kemiske Sammensætning i nogle danske Vandløb er opført, mangler Opgivelsen af Kvælstofmængden, der i denne Forbindelse har størst Interesse. Derefter følger en Fremstilling af Jordens Reaktion, hvortil slutter sig en Omtale af Jordens Kalktrang.

Størst Interesse har Bogens Afsnit III (S. 71—113), der omhandler Jordbundens mikrobiologiske Tilstand. Her omtales først Mikroorganismernes Forekomst og Udbredelse i Jorden, hvorefter følger en omfattende Fremstilling af de Omdannelser, som de væsentligste Bestanddele i Jordbundens øvre Lag undergaar, hvorunder nævnes A. Kvælstoffets Kredsløb, nemlig de kvælstofholdige Stoffers Sønderdeling, Salpeterdannelse, Salpetersønderdeling, Æggehvitedannelse, Binding af Luftens frie Kvælstof og B. Kulstoffets Kredsløb, der omhandler Kulhydraternes og Fedtstoffernes Sønderdeling samt Formulding. Endelig nævnes Askebestanddelenes Kredsløb, hvortil slutter sig en interessant Meddelelse om nogle Svovlbakteriers Livsvirksomhed. Afsnittet slutter med en Omtale af Jordtræthed.

I Bogens sidste Afsnit (S. 113—127) behandles Jordbunds-

klassifikation og Jordbundsbeskrivelse. Der er her først givet en ret udførlig Fremstilling af de 4 Hovedtyper af Jorder — Sandjord, Lerjord, Kalkjord og Humusjord — hvorefter følger nogle Forslag og Anvisninger til Klassificering, som dog næppe vil blive benyttet, hvilket Forfatteren ogsaa bemærker. Bogen slutter med et af Forfatteren udarbejdet Forslag til Klassificering ledsaget af en Anvisning paa en Karakteristik af Jordbundsforholdene.

Om den foreliggende landøkonomiske Jordbundslære kan formentlig med Rette siges, at den er indholdsrig, vel ordnet og *up to date* og derfor meget vel egner sig som Lærebog paa vore Landbrugsskoler, og som dér vil afhjælpe et længe følt Savn. Men mange andre jordbrugsinteresserede Medlemmer af Samfundet, især med lidt Forkundskaber i Naturfag, vil med Udbytte og Interesse kunne benytte den.

J. C. Larsen.
